

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
35

RYNEK ZIEMNIAKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2762

**ANALIZY
RYNKOWE**

MAJ 2009

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– **PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *Tadeusz Chrościcki*
- II. Rynek ziemniaków Europie i na świecie – *J. Rembeza*
- III. Produkcja ziemniaków w Polsce – *W. Dzwonkowski, J. Chotkowski*
- IV. Popyt na ziemniaki – *W. Dzwonkowski, I. Szczepaniak, A. Zalewski, R. Lewandowski*
- V. Handel zagraniczny ziemniakami i ich przetworami – *W. Dzwonkowski,*
- VI. Ceny ziemniaków i ich przetworów – *W. Dzwonkowski*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0-prefiks-22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (022) 50-54-616

dr Iwona Szczepaniak

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (022) 50-54-770

mgr inż. Arkadiusz Zalewski

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (022) 50-54-413

dr Jacek Chotkowski

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (094) 342-30-31 wew. 233

dr hab. Jerzy Rembeza

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (094) 342-30-31 wew. 232

mgr inż. Radosław Lewandowski

• ARR • Warszawa
Tel.: (022) 661-74-39

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 21.04.2009 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Iwona Szczepaniak,
Roman Urban (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w listopadzie 2009 r.

REASUMPCJA

Niskie ceny w sezonie 2007/08 oraz rosnąca konkurencyjność ze strony innych kierunków produkcji rolniczej spowodowały znaczące zmniejszenie powierzchni uprawy ziemniaków w wielu krajach, w tym również i w Unii Europejskiej (o ponad 4%). Przy mniejszej powierzchni uprawy, ale tylko nieco wyższych niż w poprzednim roku plonach, zbiory w UE-27 spadły o ok. 3%, do 61,9 mln ton. W konsekwencji na rynkach europejskich w sezonie 2008/09 występuje wzrost cen. Przeciętne ceny ziemniaków jadalnych są w bieżącym sezonie o 10-20% wyższe aniżeli w poprzednim sezonie, lecz ich poziom jest nieco niższy od średniej wieloletniej.

Przewiduje się, że w 2009 r. nastąpi dalszy spadek powierzchni uprawy ziemniaków w krajach europejskich związany z kontynuacją trendu spadkowego w Europie Środkowej i Południowej oraz z ogólnosiwiatowym kryzysem i spadkiem popytu na przetwory ziemniaczane.

W 2008 r. w Polsce powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 549 tys. ha, wobec 570 tys. ha w 2007 r. i 597 tys. ha w 2006 r. Udział ziemniaków w strukturze zasiewów obniżył się do 4,7%. Plony ziemniaków osiągnęły poziom 191 dt/ha i były niższe aniżeli w 2007 r. o 16 dt/ha, tj. o 7,7%. W porównaniu ze średnią z lat 2001-2005 ubiegłoroczne plony były wyższe o 6%. Zbiory ziemniaków wyniosły 10,5 mln ton i były o 11% mniejsze niż w 2007 r. i o 28% niższe od średnich zbiorów z lat 2001-05.

Znaczący spadek produkcji ziemniaków w 2008 r. powoduje, że ich ceny w bieżącym sezonie są dużo wyższe aniżeli w poprzednim sezonie. Średnie ceny ziemniaków na targowiskach w skali całego sezonu mogą wynieść ok. 84 zł/dt i być o ok. 36% wyższe niż w sezonie 2007/08, ale o 26% niższe w porównaniu z sezonem 2006/07. Wyższe są również ceny hurtowe i skupu. Przewiduje się, że przeciętny poziom cen ziemniaków w obrocie hurtowym może wynieść ok. 62 zł/dt i być o ok. 60% wyższy aniżeli w sezonie 2007/08. Średnioważona cena skupu w całym sezonie wzrośnie w mniejszym stopniu (o ok. 11%) i wyniesie ok. 28 zł/dt, wobec 25 zł/dt w sezonie poprzednim.

W sezonie 2008/09 obroty rynkowe ziemniakami mogą osiągnąć ok. 3,6 mln ton i być o ok. 2% wyższe niż w sezonie 2007/08. Wzrósł przerób ziemniaków na skrobię i na susze. Większe jest również wykorzystanie ziemniaków w produkcji frytek i chipsów. Przemysłowe wykorzystanie ziemniaków może być o 6% wyższe aniżeli w sezonie 2007/08. Kontyngent produkcji skrobi został wykorzystany w ok. 90%, a jej produkcja wyniosła ok. 130 tys. ton. Szacuje się, że w sezonie 2008/09 kanałami rynkowymi (skup, sprzedaż hurtowa, sprzedaż targowiskowa, eksport) rozdysponowane będzie ok. 34% zbiorów.

W 2008 r. wskaźniki rentowności przedsiębiorstw przemysłu ziemniaczanego były gorsze niż przed rokiem. Pogorszenie wyników finansowych przemysłu ziemniaczanego było przede wszystkim spowodowane obniżeniem wartości sprzedaży, większym obciążeniem kosztami stałymi oraz pogorszeniem relacji kosztów produkcji do cen zbytu wytwarzanych produktów. Biorąc pod uwagę powszechne pogorszenie sytuacji finansowej w przemyśle spożywczym, kondycję finansowo-ekonomiczną można uznać jednak za zadowalającą.

W bieżącym sezonie, z powodu wzrostu cen, nastąpił spadek spożycia ziemniaków. Szacuje się, że według bilansów, konsumpcja ziemniaków

wyniesie 119 kg i będzie o 2 kg niższa w porównaniu z sezonem 2007/08. Spożycie ziemniaków nieprzetworzonych zmniejszy się o około 2%, natomiast konsumpcja przetworów ziemniaczanych wzrośnie o ponad 3% do 15,5 kg.

Drugi sezon z kolei poprawia się sytuacja w handlu zagranicznym ziemniakami i ich przetworami, chociaż saldo obrotów nadal pozostaje ujemne. Znacząco zmniejszył się import przetworów z ziemniaków i produktów skrobiowych oraz ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji. Rośnie eksport ziemniaków i skrobi ziemniaczanej. Wyższa niż w dwóch ostatnich latach jest również sprzedaż na rynki zagraniczne pozostałych przetworów spożywczych z ziemniaków. W sezonie 2008/09 wartość eksportu może wynieść ok. 163 mln EUR, a importu 172 mln EUR, wobec odpowiednio: 155,6 i 206,1 mln EUR w sezonie poprzednim.

W 2009 r. utrzyma się tendencja ograniczania areалу uprawy ziemniaków w Polsce. Wstępnie prognozuje się, że powierzchnia ich uprawy może wynieść ok. 530 tys. ha i być o 3-4% mniejsza aniżeli w 2008 r. W przeciętnych warunkach pogodowych plony ziemniaków ukształtują się na poziomie ok. 200 dt/ha, a zbiory mogą wynieść ok. 10,6 mln ton.

Tabela 1

Bilans ziemniaków (tys. ton)

Wyszczególnienie	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 szacunek	2009/10 prognoza
Zbiory	13731	13999	10369	8982	11791	10458	10600
Import	36	92	111	180	84	78	90
Razem do dyspozycji	13767	14091	10480	9162	11875	10536	10690
Zużycie w gospodarstwach	8250	8819	5798	5013	7408	6057	6280
- sadzenie	1775	1493	1480	1415	1360	1310	1300
- spasanie	4075	4976	2038	1498	3948	2697	2950
- samozaopatrzenie	2400	2350	2280	2100	2100	2050	2030
Sprzedaż razem	3927	3722	3632	3369	3517	3579	3510
- na konsumpcję	2070	2070	2020	1950	1930	1900	1880
- na zaopatrzenie przemysłu*	1748	1622	1592	1412	1543	1638	1570
- na eksport	109	30	20	7	44	41	60
Ubytki i straty	1590	1550	1050	780	950	900	900

* ziemniaki zużyte przez przemysł, bez względu na przeznaczenie
Źródło: Dane GUS, prognoza IERiGZ-PIB.

SUMMARY

Low prices in the season 2007/2008 and increasing competitiveness of other directions of agricultural production caused significant decrease of cultivation area of potatoes in many countries including the European Union as well (by over 4 %). With a smaller cultivation area and yield slightly higher than last year the harvest in EU decreased by ca 3 % to 61.9 million tons. As a result there is a price increase on European markets in the season 2008/2009. An average price of edible potatoes is in the current season higher by 10-20 % than in the previous season but its level is slightly lower than the long-term average.

It is predicted that in 2009 a further decrease of potato cultivation area will occur in the European countries due to the continuation of downward trend in the central and southern Europe and due to the global crisis and decrease in demand for potato products.

In 2008 potato cultivation area totaled 549,000 ha while it was 570,000 ha in 2007 and 597,000 ha in 2006. The share of potatoes in arable land decreased to 4.7 %. Potato yield reached the level of 191 dt/ha and was lower than in 2007 by 16 dt/ha i.e. by 7.7 %. In comparison to the average of years 2001-2005 the last year yield was higher by 6 %. Potato harvest amounted to 10.5 million t and was lower by 11 % than in 2007 and by 28 % than the average harvest in 2001-2005.

A significant decrease of potato production in 2008 causes the prices in the current season to rise considerably when compared to the previous season. The average potato price on local markets in the whole season the scale of the entire season may amount to ca 84 PLN/dt and may be higher by ca 36 % than in the 2007/2008 season but lower by 26 % when compared to the 2006/2007 season. The wholesale and procurement price are also higher. It is predicted that the average potato price level in wholesale trade may amount to ca 62 PLN/dt and may be higher by ca 60 % than in the

2007/2008 season. The weighted average price in the entire season will increase to a lesser extent (by ca 11 %) and will amount to 28 PLN/dt against 25 PLN/dt in the previous season.

In the season 2008/2009 the market trade of potatoes may reach ca 3.6 tons and may be higher by ca 2 % than in the 2007/2008 season. The processing of potatoes into starch and dried vegetables increased. The use of potatoes in chips and crisps production is also larger. Industrial use of potatoes may be higher by 6 % than in the 2007/2008 season. 90 % of the starch production quota has been used up and its production amounted to ca 130,000 tons. It is estimated that in the 2008/2009 season ca 34 % of the harvest will be distributed by means of market channels (purchase, wholesale, market sale, export).

The profitability ratio of the companies of the potato industry was worse in 2008 than in the preceding year. The deterioration at financial results of the potato industry was caused primarily by decreased sale value, increased fixed cost and deterioration of the relation of production costs against the sale price of the generated products. Taking the common deterioration of financial situation in food industry and financial and economic condition into consideration it may still be regarded as satisfactory.

In the current season there was a decrease of potato consumption due to their price increase. It is estimated that per capita potato consumption will amount to 119 kg and will be lower by 2 kg in comparison to the 2007/2008 season. Unprocessed potato consumption will decrease by ca 2 % whereas potato products consumption will increase by 3 % reaching 15.5 kg per capita.

The situation of foreign trade of potatoes and products thereof has been improving for the second season in a row but the balance still remains negative. Import of potato products and starch products and potatoes for direct consumption decreased significantly. Export of potatoes and potato starch is increasing. The sale of remaining potato food products for foreign markets is higher than in the last two years. In the 2008/2009 season the export value might reach ca EUR 163 million and import value might amount to EUR 172 million compared to EUR 155.6 and 206.1 million respectively in the previous season.

A downward in potato area trend towards limitation of the acreage of potato cultivation will be maintained in Poland. According to the initial forecast this cultivation area may amount to ca 530,000 ha and may be lower by 3-4 % than in 2008. Assuming average weather conditions potato yield will reach the level of ca 200 dt/ha while the harvest may amount to ca 10.6 million tons.

Table 1

Potato balance sheet ('000 tons)

Item	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 estimation	2009/10 forecast
Crops	13731	13999	10369	8982	11791	10458	10600
Imports	36	92	111	180	84	78	90
Total supplies	13767	14091	10480	9162	11875	10536	10690
On-farm use	8250	8819	5798	5013	7408	6057	6280
- seeds	1775	1493	1480	1415	1360	1310	1300
- feed	4075	4976	2038	1498	3948	2697	2950
- self-provision	2400	2350	2280	2100	2100	2050	2030
Market sales	3927	3722	3632	3369	3517	3579	3510
- ware potatoes	2070	2070	2020	1950	1930	1900	1880
- processing potatoes*	1748	1622	1592	1412	1543	1638	1570
- exports	109	30	20	7	44	41	60
Wastes and losses	1590	1550	1050	780	950	900	900

* potatoes processed in the industry irrespectively of the purpose
Source: CSO.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek drobiu i jaj (35) • maj 2009,
2. Rynek cukru (35) • maj 2009,
3. Rynek mięsa (36) • czerwiec 2009,
4. Rynek zbóż (36) • czerwiec 2009,
5. Rynek rzepaku (35) • czerwiec 2009,
6. Rynek owoców i warzyw (34) • czerwiec 2009,
7. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (36) • wrzesień 2009,
8. Rynek pasz (26) • wrzesień 2009,
9. Rynek mleka (37) • październik 2009,
10. Rynek ziemniaka (36) • październik 2009,
11. Rynek ziemi rolniczej (12) • grudzień 2009,
12. Popyt na żywność (10) • grudzień 2009,
13. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (30) • grudzień 2009,
14. Rynek ryb (12) • grudzień 2009.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE!

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi intrologatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Począwszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług intrologatorskich.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2009 roku wynosi 40 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (022) 50-54-685, faks: (022) 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>